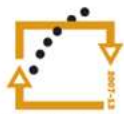

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

ICCS 2009 – od návrhu výzkumu ke zpracování dat

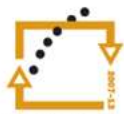
PhDr. Ing. Petr Soukup

Kompetence I

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Struktura prezentace

Kompetence I

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Obsah

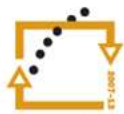
- ❖ **ICCS 2009 a další mezinárodní výzkumy**
- ❖ **Základní parametry ICCS**
- ❖ **Ukázky operacionalizace**
- ❖ **Problémy při zpracování**
- ❖ **Výstupy projektu**

Kompetence I

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

ICCS a další mezinárodní výzkumy

Kompetence I

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Mezinárodní vzdělávací výzkumy

- ❖ ICCS 2009
  - ❖ PISA 2000-2012
  - ❖ TIMMS 1995-2011
  - ❖ PIRLS 2001-2011
  - ❖ PIAAC 2011
-
- ❖ ČR ve většině projektů zapojena ve všech vlnách

Kompetence I

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

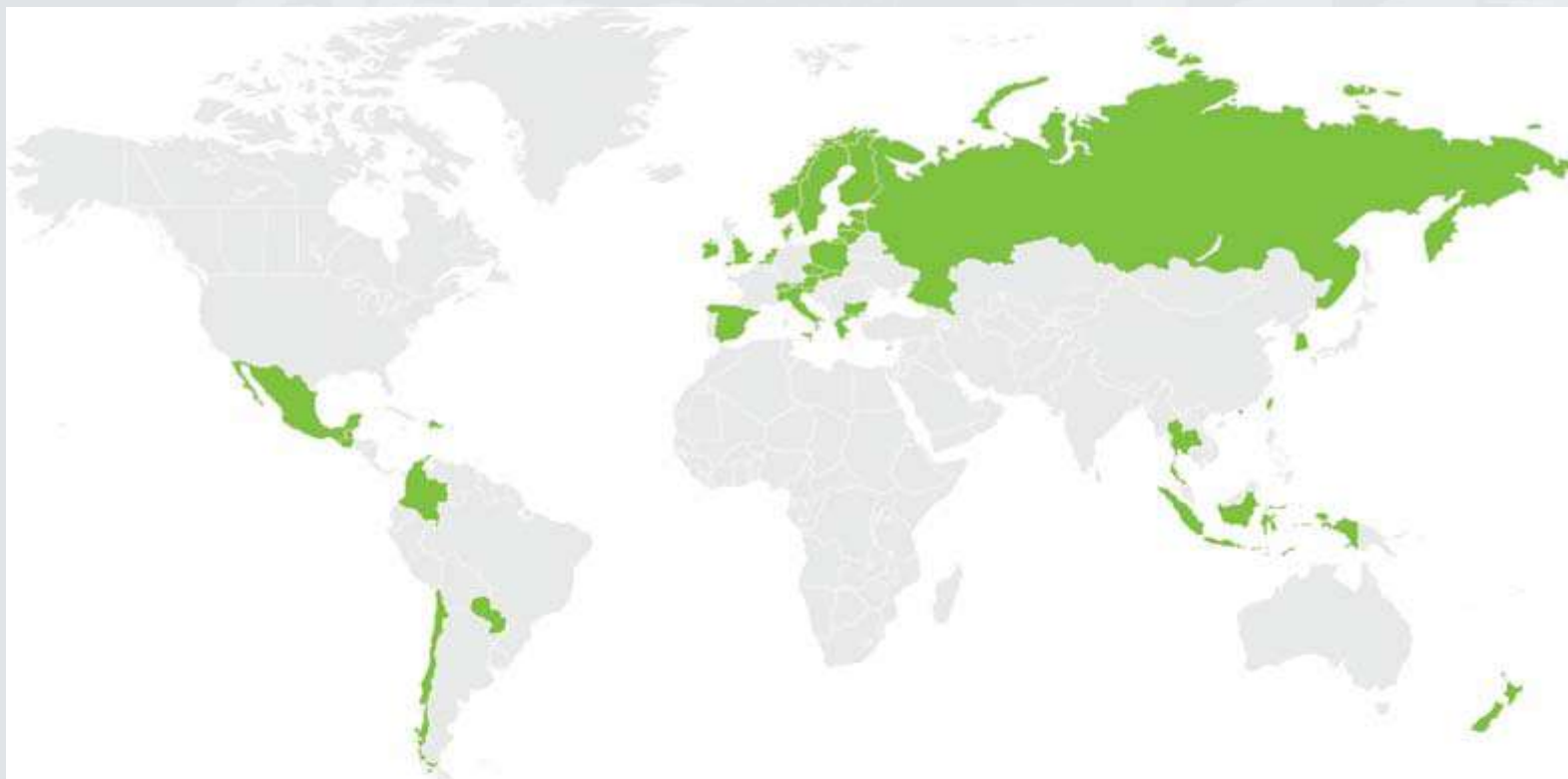

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

ICCS 2009

Participating Countries

Austria	England	Latvia	Poland
Belgium/Flemish	Estonia	Liechtenstein	Russian Federation
Bulgaria	Finland	Lithuania	Slovak Republic
Chile	Greece	Luxembourg	Slovenia
Chinese Taipei	Guatemala	Malta	Spain
Colombia	Hong Kong SAR	Mexico	Sweden
Cyprus	Indonesia	The Netherlands	Switzerland
Czech Republic	Ireland	New Zealand	Thailand
Denmark	Italy	Norway	
Dominican Republic	Republic of Korea	Paraguay	

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

ICCS 2009

Mezinárodně:

- ❖ Cílová skupina – 8. ročník
- ❖ Celkem 39 zemí

ČR :

- ❖ 144 škol
- ❖ 4630 žáků
- ❖ více než 1600 učitelů

Kompetence I

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

ICCS 2009

- ❖ Test z výchovy k občanství
- ❖ Dotazník o žákovi, rodině
- ❖ Test o Evropě a dotazník o Evropě
- ❖ Dotazník pro učitele
- ❖ Dotazník pro ředitele
- ❖ Dotazník pro národní koordinátory

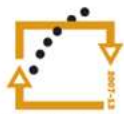

Kompetence I

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Příprava a realizace ICCS

Kompetence I

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Příprava

- ❖ Framework a 3 operační manuály
- ❖ Překlad a zpětný překlad všech výzkumných instrumentů
- ❖ Výběr – 1. krok ze seznamu škol, 2. krok třída náhodně a obdobně učitelé skrze software
- ❖ Pomůcky pro pomocníky: manuál pro školní koordinátory, manuál pro zadavatele testů
- ❖ Manuál pro kontrolu kvality
- ❖ Kompletní předvýzkum

Kompetence I

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Sběr dat

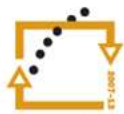
- ❖ **Vše probíhá v určeném čase (cca jeden měsíc dle mezinárodního harmonogramu)**
- ❖ **Mezinárodně stejné výzkumné instrumenty (verifikace překladů) se zcela shodným vzhledem (verifikace vzhledu)**
- ❖ **Školní koordinátor, zadavatel testů a kontrolor kvality zajišťují srovnatelnost dat napříč školami a zeměmi**

Kompetence I

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

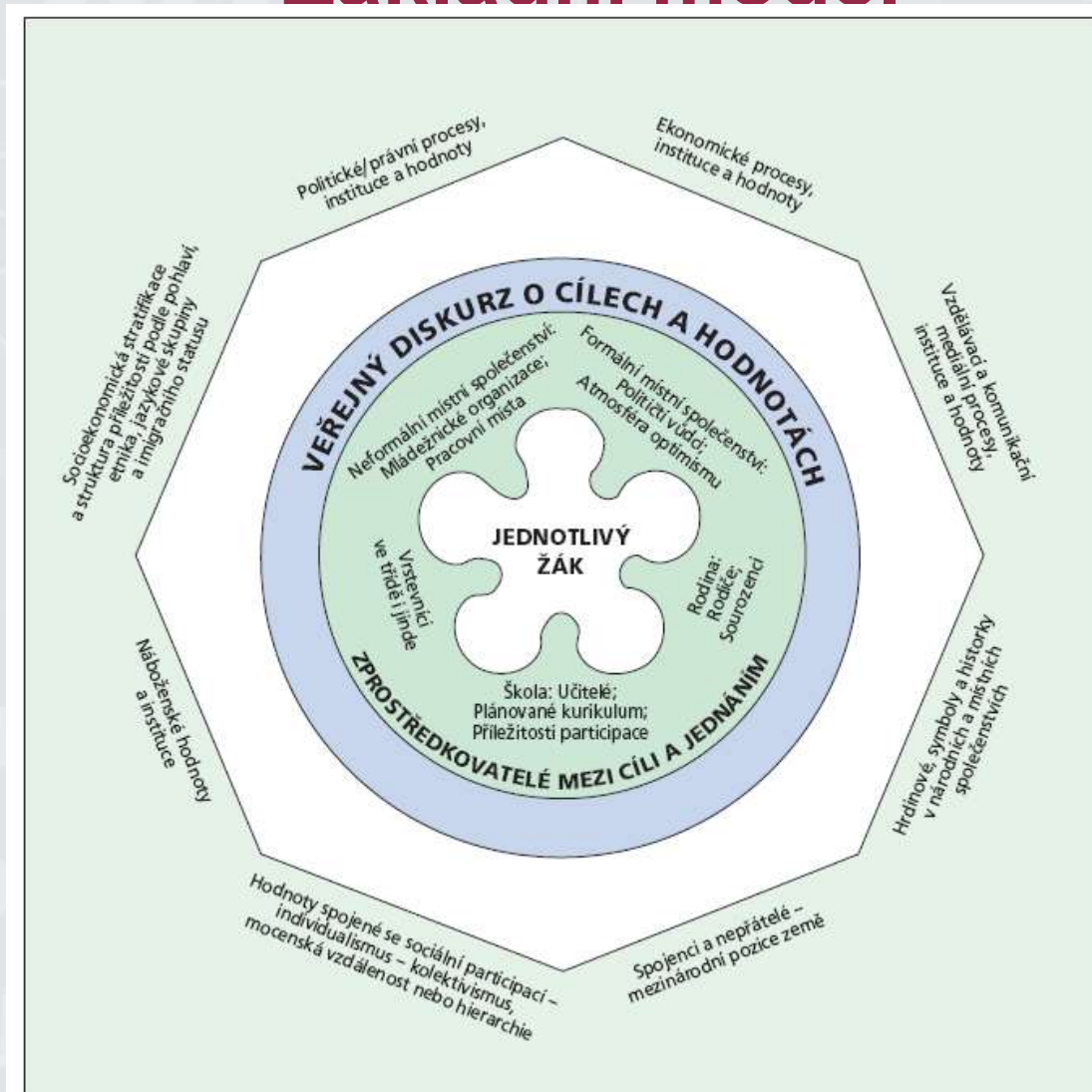
INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Operacionalizace

Kompetence I

Základní model

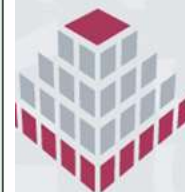
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

petence I

Důsledky schématu:

Nutno zkoumat:

- ❖ **rodinné zázemí**
- ❖ **školní prostředí a vrstevníky**
- ❖ **místní společenství**
- ❖ **národní kontext vzdělávacího systému**

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Kompetence I

Výzkumné otázky:

- ❖ Výzkumná otázka č. 1: Jaké jsou rozdíly mezi jednotlivými školami a také jednotlivými žáky v oblasti občanských znalostí žáků?
- ❖ Výzkumná otázka č. 2: K jakým změnám došlo v oblasti občanských znalostí od poslední mezinárodní studie CIVED provedené v roce 1999?
- ❖ Výzkumná otázka č. 3: Jaká je míra účasti a predispozic mládeže pro občanský a politický život, jaké faktory tyto fenomény ovlivňují?
- ❖ Výzkumná otázka č. 4: Jaké jsou postoje k demokracii, rovnosti mužů a žen a politice u českých žáků?
- ❖ Výzkumná otázka č. 5: Jak vypadá výuka občanské výchovy v České republice?
- ❖ Výzkumná otázka č. 6: Jaké osobní charakteristiky žáků (např. pohlaví) a jejich rodinného zázemí, jako je např. socioekonomické zázemí či jazykové prostředí, ovlivňují jejich občanské znalosti a postoje?

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

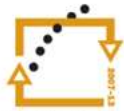
Základní rámec ICCS

4 obsahové oblasti:

- ❖ občanská společnost a systémy, 40 %;
- ❖ občanské principy, 30 %;
- ❖ občanská angažovanost, 20 %;
- ❖ občanské identity, 10 %.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

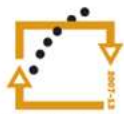

Kompetence I

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Rozložení oblastí

Test:

- ❖ znalosti, 25 %;
- ❖ uvažování a analýza, 75 %

Dotazník:

- ❖ Postoje
- ❖ Hodnoty
- ❖ Chování
- ❖ Budoucí chování

Kompetence I

Rozložení postojů

Dotazník:

- ❖ **Názory na občanství a roli občana v soudobých společnostech**
- ❖ **Postoje k rovnosti mužů a žen**
- ❖ **Postoje k menšinám a přistěhovalcům**
- ❖ **Postoje k náboženství**

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Kompetence I

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Muži a ženy by měli mít stejná práva ve všech ohledech

Muži a ženy by měli mít stejné šance podílet se na řízení země

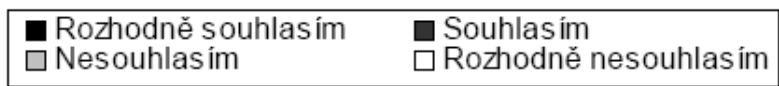
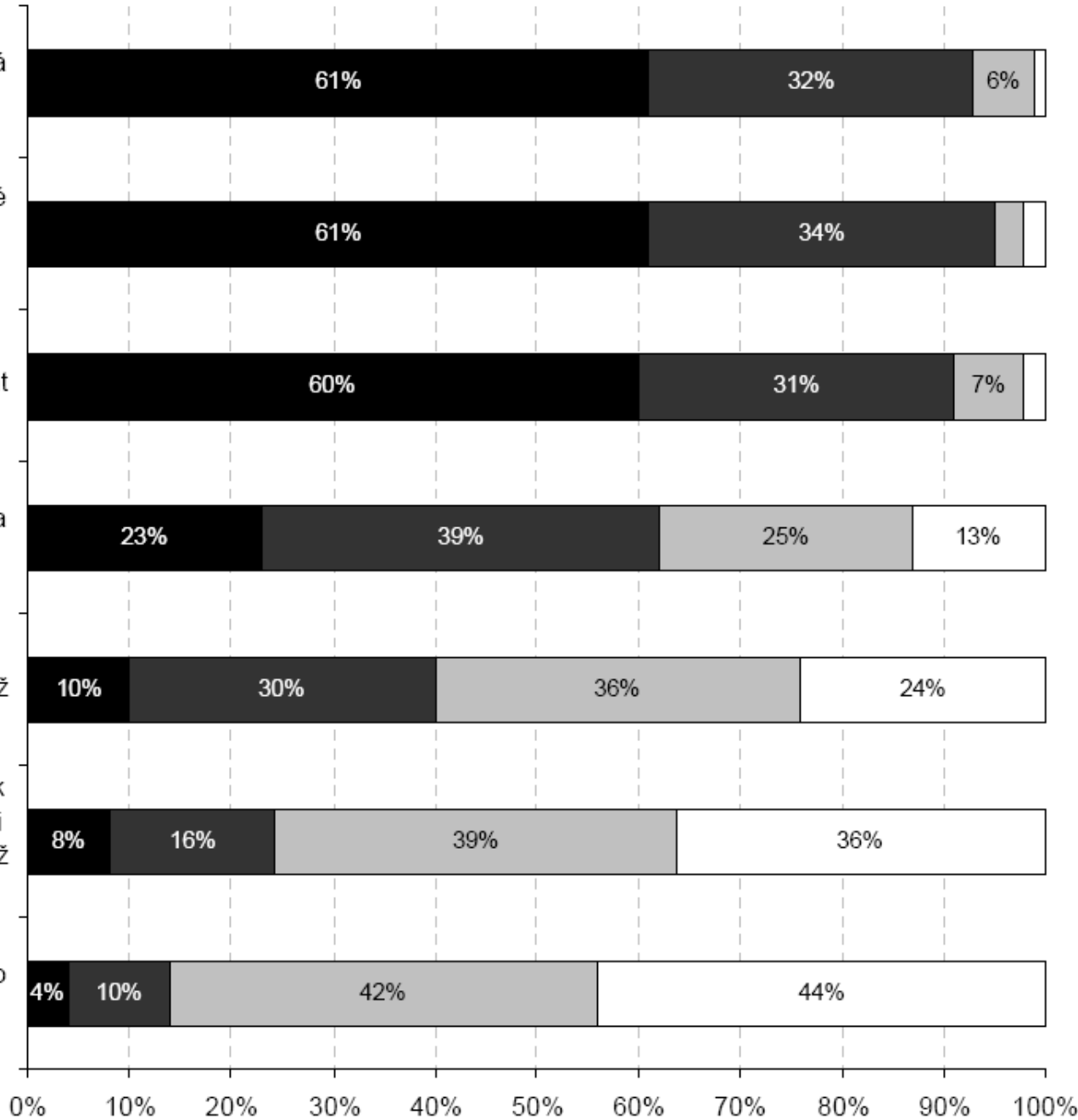
Pokud muži a ženy dělají stejnou práci, měli by dostávat stejnou mzdu

Hlavní prioritou žen by měla být výchova dětí

Muži jsou způsobilější pro vedoucí politické funkce než ženy

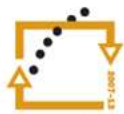
Když není k dispozici dostatek pracovních míst, muži by měli mít větší právo získat práci než ženy

Ženy by měly být mimo veškerou politiku

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Od rozložení zpět k syntéze

Rámec:

- ❖ Jeden koncept

Dotazník:

- ❖ Mnoho otázek

Data:

- ❖ Mnoho proměnných

Analýza:

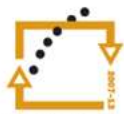
- ❖ Souhrnné škály

Kompetence I

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Problémy při zpracování

Kompetence I

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Problémy

- ❖ **Vážení**
- ❖ **Práce s více soubory a jejich spojování**
- ❖ **Vyhodnocení výsledků testů a škál skrze IRT**
- ❖ **Víceúrovňová analýza dat**

Kompetence I

Typy vah a vážení

- ❖ **Designové – víme předem o nerovné pravděpodobnosti vybrání**
- ❖ **Poststratifikační – ex post dovažujeme data, sběr dat, nebyl dle představ**

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

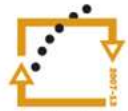
INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Kompetence I

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Proč vážíme?

- ❖ Díky vážení lze odhadovat výsledky na celou populaci (průměry, procenta atd.)
- ❖ Bez vah lze pouze popisovat náš výběrový soubor a usuzovat na rozdíly mezi skupinami, lze též modelovat vztahy mezi proměnnými (ty váhy příliš neovlivní)

Kompetence I

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

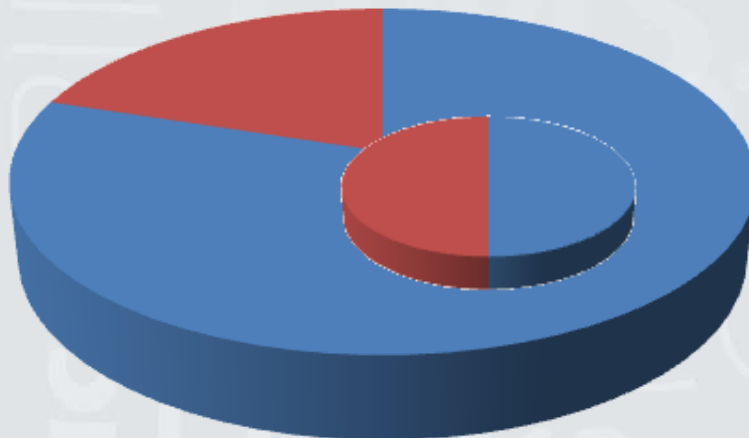
OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Základní soubor → výběr

- ❖ Příklad: 20% žáků 8. ročníku jsou na **gymnáziích**, 80% jsou na **ZŠ**.
- ❖ Ve výběru ale máme např. proporci 50% a 50%
- ❖ Co s tím?

- ❖ Řešení: váha, která disproporci napraví

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Vážení ve vzdělávacích výzkumech a v ICCS

Kompetence I

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Úrovně vážení ve vzdělávacích výzkumech (complex design)

- ❖ Váhy jsou kombinací designových vah a poststratifikačních
- ❖ Designové váhy se uplatňují na jednotlivých úrovních, kde se vybírá a vyrovnávají nestejně pravděpodobnosti vybrání
  - Vysoká pravděpodobnost vybrání → malá váha
  - Nízká P vybrání → velká váha.
- ❖ Rozlišují se tedy váhy:
  - školní,
  - žákovské
  - případně učitelské atd.
  - ...atd.

Kompetence I

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Váhy poststratifikační – úpravy neúčasti žáků

- ❖ **Váhy se korigují díky neúčasti žáků (učitelů, ředitelů) na výzkumu**
- ❖ **Neúčast opět může nastat na všech úrovních (vypadne škola, onemocní žák, učitel nevyplní atd.)**
- ❖ **Poststratifikační korekce na neúčast řeší tento problém (vyšší váha tam, kde se neúčastnilo více žáků a vice versa)**

Kompetence I

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Váhy v ICCS

- ❖ V datech z ICCS jsou tyto váhy.
  - Celková studentská váha: *TOTWGTS,*
  - Celková váha pro učitele: *TOTWGTT,*
  - Celková váha pro školu: *TOTWGTC.*
- ❖ IDB Analyzer automaticky při výpočtech používá správný typ váhy
- ❖ Poznámka 1: váhy se mezi sebou technicky násobí, pokud mám např. váhu žákovskou a školní a chci provádět výpočty za žáky vztažené na celou populaci, nejdříve pronásobím váhu žákovskou a školní a poté pracuji s touto vahou (platí, že vždy lze užívat jen jednu proměnnou jako váhu)
- ❖ Poznámka 2: v mezinárodních výzkumech se často vyskytuje i váha národní (zohledňuje velikost národních populací, resp. cílových skupin), i tuto lze násobit s dalšími vahami

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

ICCS příklad: dopad vážení (Chile)

	N	Mean
CIVIC KNOWLEDGE - 1ST PV	5192	493,8852
CIVIC KNOWLEDGE - 2ND PV	5192	494,1029
CIVIC KNOWLEDGE - 3RD PV	5192	493,2203
CIVIC KNOWLEDGE - 4TH PV	5192	493,5182
CIVIC KNOWLEDGE - 5TH PV	5192	494,4289
Valid N (listwise)	5192	

SPSS neváženě

IDB Analyzer s vahou

N of Cases	Sum of TOTWGTS	Percent Percent	Percent (s.e.)	PVCIV (Mean)	PVCIV (s.e.)
5192	258422	100,00	,00	483,03	3,54

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVEST
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

*EXPLICIT

STRATUM CODE*	N of Cases	Sum of TOTWGTS	Percent Percent	Percent (s.e.)	PVCIV (Mean)	PVCIV (s.e.)
1	2355	128912	49,88	1,40	459,42	4,16
2	712	15349	5,94	,36	569,55	8,27
3	2125	114161	44,18	1,41	498,06	5,52

ICCS příklad (pokračování)

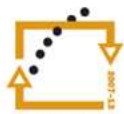
- ❖ Rozdíl: 10,8 bodu
- ❖ Důvod: více žáků ze soukromých škol (stratum 2)
  - 13.7% ve výběru
  - 5.9% v ZS (sum of WGTS)

Soubory a spojování

Typ souboru	Popis
Žákovský dotazník – 8. ročník	Datový soubor s výsledky testu a odpověďmi žáků z dotazníku
Evropský test a dotazník – 8. ročník	Datový soubor s výsledky testu o EU a proměnné mapující postoje žáků k EU
Učitelé - 8. ročník	Datový soubor s odpověďmi učitelů 8. ročníku
Školy – 8. ročník	Datový soubor s odpověďmi ředitelů škol, kde se účastnily výzkumu 8. ročníky

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Kompetence I

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Soubory a spojování

- ❖ Každá země tedy 4 datové soubory
- ❖ Někdy lze spojit na úrovni žáka, někdy jen na úrovni školy
- ❖ Při účasti 38 zemí je k dispozici 152 datových souborů
- ❖ Pro spojování speciální software – IDB Analyzer

Kompetence I

Víceúrovňová analýza

- ❖ Běžné zpracování dat předpokládá nezávislost pozorování
- ❖ Design ICCS (a dalších studií) toto porušuje (žáci z jedné třídy či školy)
- ❖ Nutno řešit užitím víceúrovňových modelů, které toto statisticky berou v potaz, navíc umožňují zohlednění proměnných na individuální i agregované úrovni

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

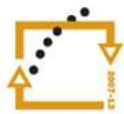
INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Kompetence I

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Výstupy z ICCS

Kompetence I

Výstupy projektu

- ❖ Prvotní zjištění
- ❖ Mezinárodní zpráva
- ❖ Asijská, Evropská a Latinskoamerická zpráva
- ❖ Encyklopedie
- ❖ Technická zpráva

ČR:

- ❖ Překlad prvotních zjištění
- ❖ Národní zpráva

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Kompetence I

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Shrnutí

Kompetence I

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Shrnutí

- ❖ **Výzkum je velice komplikovaná věc**
- ❖ **Dlouhá a důkladná příprav se vždy vrátí v dobrém (platí i opak ☹)**
- ❖ **Mezinárodní výzkumy jsou nejkomplikovanější a vyžadují součinnost mnoha desítek lidí**
- ❖ **Ale snad to za to stojí**

Kompetence I

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Díky za pozornost a otázky

Kompetence I